

Nr 1206

Av herr Nilsson i Tvärålund, i anledning av Kungl. Maj:ts skrivelse nr 71, med överlämnande av redogörelse från Nordiska rådets svenska delegation.

I princip gäller för passage av de internordiska landgränserna att resande måste använda sig av fastställda gränsövergångsställen. Sådana fastställs av utlänningskommissionen i samråd med tull och polis och finns i första hand vid allmänna vägar, men även vissa allmänt använda turistleder har förklarats vara gränsövergångsställen. Vid sidan av gränsövergångsställena förekommer emellertid en viss trafik över gränserna, som enligt utlänningskungörelsen är olaglig men som man från de lokala myndigheternas sida uppenbarligen ser genom fingrarna med, eftersom man aldrig hör talas om att någon blivit fälld till böter för att olovligen ha passerat gränsen vid sidan av fastställt ställe. Det förefaller att vara fråga om en parallell till en annan företeelse, nämligen att myndigheterna ser genom fingrarna med underlåtenheten att lämna bostadsanmälan för utlänning vilken är belagd med bötesstraff. Enligt SOU 1967:18 s. 216 beräknas att anmälningsskyldigheten fullgöres i endast omkring 50 à 60 % av fallen.

Den som har något att förtulla skall, som systemet nu fungerar, på eget initiativ bege sig till en tullväg där det finns tullstation. De som använder vanliga övergångsställen förutsättes inte medföra annat gods än sådant som får medtagas, och kontrollen av att så sker utövas genom stickprov. Gränsbefolkningen har rätt att passera gränsen även vid sidan av övergångsställe men däremot icke övriga resenärer. Om fri gränspassage infördes skulle alltså även andra än gränsbor få fritt gå över gränsen. Den stickprovskontroll och övervakning som nu sker av gränsbornas fria gränsoverskridande skulle alltså komma att omfatta även övriga resenärer som valde att gå vid sidan av övergångsställena, om en fri gränspassage infördes.

Enligt många mening har redan för länge sedan den dagen kommit då en fri passage av landgränserna inom det nordiska passkontrollområdet borde tillåtas. Emellertid fasthåller de centrala berörda myndigheterna vid sin restriktiva hållning under åberopande av att det behövs fasta övergångsställen för att kontrollera utlänningarnas resor.

I ett yttrande har Nordiska utlänningsutskottet uttalat, att det är av betydelse att kunna kontrollera utlänningar vid fasta övergångsställen av utlänningskontrollmässiga skäl. Vad vill man då uppnå med denna kontroll? Utlänningskontrollen över huvud har i Sverige blivit föremål för en omfattande utredning av utlänningsutredningen (SOU 1967:18). Enligt denna uppdelas utlänningskontrollen i yttre och inre kontroll. Enligt SOU 1967:18 sker yttre utlänningskontroll endast vid det nordiska

passkontrollområdets yttergränser, d. v. s. de internordiska landgränserna berörs inte av den yttre utlänningskontrollen (s. 116). Den inre utlänningskontrollen avser två olika kategorier, dels viseringspliktiga utläningar, dels viseringsfria utläningar. De senare kontrolleras enligt nämnda utredning genom bostadsanmälningarna. De förra skall vid inresan till det nordiska området avfordras kontrollkort, och inte heller här är de inre nordiska gränserna berörda.

Någon ändring i här aktuella avseenden av utlänningskontrollen har inte skett. Den slutsats man här kan dra av utlänningsutredningens beskrivning är, att kontroll av utläningar vid de internordiska gränserna saknar egentligt syfte sett ur utlänningskontrollsynpunkt. Trots detta önskar Nordiska utlänningsutskottet slå vakt om systemet med fasta gränsövergångsställen under återopande av att det behövs med hänsyn till utlänningskontrollen.

Såsom framgår av Kungl. Maj:ts skrivelse nr 71 har denna fråga tagits upp i Nordiska rådet i ett medlemsförslag och där föranlett en rekommendation från rådet till regeringarna. Den går ut på att resande som endast medför tull- och avgifts- och införselritt gods skall få rätt att fritt passera de internordiska landgränserna. Då saken nu kommer före i riksdagen vore det önskvärt att riksdagen också uttalade sig för införande av regler om fri gränspassage.

Under hänvisning till det anförda får jag hemställa,

att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla om att frågan om fri gränspassage över de internordiska landgränserna upptages till behandling mellan de nordiska regeringarna enligt Nordiska rådets rekommendation nr 1/1969.

Stockholm den 5 maj 1969

Jan-Ivan Nilsson (cp)
i Tvärälund
